

בבית דבר השוה לכל נפש

עין

אידיש

• גליזין גב •
פרשת פינחס
תשפ"ד

פארווארט

אין די

קומענדיגע תורה גייט דער רב עין ארומערן באריכות וועגן די וויכטיגקייט פון זיך דערווייטערן פון טבעיות'דיגע געוואוינהייטן און ניי'אישע לעבנס שטייער.

אבער ס'איז ווייט צו באטאנען אויך דא א קליינע נקודה וואס ווערט צומאל פארזעהן דורך מענטשן וואס דינען יא דעם כאשעפער אבער זיי פארנעסן א א עבודת השם איז נישט א זאך וואס קומט מיט א טבע, צומאל קען השי"ת ענדערש ווילען אז א מענטש זאל ארויסגיין פון זיין סדר אין עבודת השם און טאהן א חסד פאר א צווייטן יוד, אדער צומאל מאכט זיך פארשידענע אפאדאלטענישן און דער מענטש קען נישט גלייך צוגיין צו זיין באשטימטע עבודה, דארף מען וויסן אז דאס איז אויך אין כלל פון זיך דערווייטערן פון טבע.

הרה"צ ר' אליעזר הוד פריעדמאן ברענגט די מעשה פונעם הייליגן סאטמער רבי'ן זצ"ל אז ער האט זיך אמאל געטראפן מיט הגאון ר' אליעזר סילבער ז"ל ביי א ברית ר' אליעזר איז געווען א פונקטליכער מענטש און איז אנגעקומען צום ברית אין די פונקטליכע צייט, אבער מען האט געדארפט ווארטן א לענגערע צייט אויפן סאטמער רבי'ן זאל ערשיינען, ענדליכע ווען דער סאטמער רבי איז אנגעקומען האט אים ר' אליעזר סילבער פארגעאהאלטן היתכן? ס'שטייט דאך ביי אברהם אבינו ו'שכם אברהם בכור' או אברהם אבינו האט זיך געפערט צו טאהן א מצוה, האט אים דער סאטמער רבי געענטפערט בדרך צחות, 'אבער עס שטייט נישט ווי לאנג ס'האט גענומען די יחבוש את המור'.

אין ר' אלעזר הוד מוסיף צו מסביר זיין אז דער סאטמער רבי האט נישט געמיינט די פשוטע יחבוש את המור' אז דאס האט געקענט נעמען צייט, נאר ער האט געמיינט אנצומערקן אז יעדע מצוה ברענגט מיט זיך מיט א הכנה, אברהם אבינו האט געדארפט גיין דריי טעג צו הר המוריה, און אזוי איז מיט יעדע מצוה קומט מיט א הכנה וואס נעמט צייט און ס'קען נישט גיין מיט א פונקטליכע סדר.

תוכן הדרוש

[א]

לשון הפסוק. / א קשיא אין די לשון הפסוק. / צו פארשטיין פשט אז די 'שעיר ראש חודש' איז א כפרה אויפן אייבערשטן. / צו פארשטיין די לשון הזוהר בגין ד'יתבסם מה ד'עלי.

[ב]

א כלל גדול אין עבודת השי"ת: צו גלייבן מיט די גאנצע אמונה. / די גאנצע ווילן זאל זיין נאר צו וועלן די רצון השם. / זיך פרייען מיט די רצון פונעם באשעפער. / די השפעה איז לויט די הכנה פונעם מקבל.

[ג]

נישט וועלן ח"ו מער וואס דער באשעפער וויל אים געבן. / די חטא פון קרח ועדתו. / די חטא פון די לבנה און איר תיקון. / נישט וועלן ח"ו מער וואס דער באשעפער וויל אים געבן. / פשט אין לשון הזוהר בגין ד'יתבסם מה ד'עלי.

[ד]

זיך אפלערנען פון די לבנה זיך צו דערווייטערן פון די טבעי און תענוגי הגוף. / די טעם פארוואס אונז ציילן לויט די לבנה. / די לבנה איז מרמז אויף די גאולה הכללית. / די גוים רעכענען זייערע יאר לויט די זון. / זיך צו דערווייטערן פון די גוים 'בתכלית הריחוק'.

[ה]

די עבודה פון פינחס' חוץ לדרך הטבע. / די תירוץ אויף די קשיא פונעם אור החיים הק'.

[א]

לשון הפסוק

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: און דער אייבישטער האט גערעדט צו משה אזוי צו זאגן.

פִּינְחָס בֶּן אֱלֵעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קַנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: פינחס דער זוהן פון אלעזר דער זוהן פון אהרן הכהן האט צוריק געקערט מיין צארן פון אויף די יודישע קינדער (וואס איז געווען גרייט צו קומען אויף זיי) דורך דעם

וואס ער האט געזערנט צווישן זיי דאס וואס איך וואלט ווען געדארפט צערענען און דורך דעם האב איך נישט פארלענדט די יודישע קינדער דורך מיין צעהרונג.

לכן אַמור הנני נותן לו את בריתי שלום: צוליב דעם זאג אים אז איך גיב אים א מתנה מיין בונד פון פרידן (וואס עס גייט שטיין אינעם קומענדיגן פסוק).

א קשיא אין די לשון הפסוק

וְדַדְקָה הָאֹר חַיִּים לְמַה הַפְּסִיק הַכְּתוּב בְּאִמְרוּ 'בְּקִנְאוּ אֶת קִנְאָתִי' בֵּין 'הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי' וּבֵין 'וְלֹא כִלְיָתִי' און אין ספר 'אור החיים הקדוש' פרעגט ער פארוואס האט זיך די פסוק אפגעשטעלט און געזאגט די ווערטער בְּקִנְאוּ אֶת קִנְאָתִי אינמיטן זאגן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי און וְלֹא כִלְיָתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְהִלָּא שְׁנֵי הַטּוֹבוֹת הָיוּ מִחֻמַּת שְׂקָנָא קִנְאָתִי ה' צְבָאוֹת די צוויי טובות וואס השי"ת זאגט ('השיב המת' און 'ולא כליתי') איז דאך געווען וועגן וואס פינחס האט געזערנט דעם באשעפער'ס צארן, וְכִף הָיָה לִיָּה לְמִימְרֵי און אזוי וואלט ווען די פסוק געדארפט דארט זאגן: 'הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי וְלֹא כִלְיָתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - בְּקִנְאוּ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכֶם' וְכוּ' אז פינחס האט צוריק געקערט מיין צארן און כ'האב נישט פארלענדט די יודישע קינדער - וועגן

וואס ער האט געזערנט צווישן זיי מיין צארן וואס איך האב געדארפט צערענען, יעוויין שם באור החיים קוק דארט נאך אין די ווערטער פונעם אור החיים הק'.

צו פארשטיין פשט אז די 'שעיר ראש חודש' איז א כפרה אויפן אייבערשטן

וְנִרְאָה לְבָאָר זֶה און ס'געפעלט מיר דאס צו ערקלערן, עַל פִּי הַגְּמָרָא (חולין ס:) מִפְּנֵי מַה נִּשְׁתַּנָּה שְׁעִיר שַׁל רֹאשׁ חוֹדֶשׁ שְׁנָאֲמַר בּו חֲטָאת לָהּ לויט וואס די גמרא זאגט: וואס איז אנדערש די שעיר פון ראש חודש פון אנדערע קרבנות וואס די תורה זאגט דערביי די ווערטער 'חטאת להשם', אַמֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא הִבְיָאוּ עָלֶי כִּפְרָה עַל שְׁמִיעַטִי אֶת הַיָּרֵחַ דער אייבישטער האט געזאגט 'ברענגט'ס אויף מיר א כפרה אויף וואס איך האב קלענער געמאכט די לבנה, וְזֶהוּ חֲטָאת לָהּ' און דאס איז וואס די פסוק זאגט א 'חטאת פארן אייבערשטן'.

וְכַבֵּר הַקָּשׁוֹ הַמְּפָרְשִׁים מַהוּ הַלְשׁוֹן 'הִבְיָאוּ עָלֶי כִּפְרָה' און די מפרשים האבן שוין געפרעגט וואס איז פשט אין די לשון הגמרא 'ברענגט'ס אויף מיר א כפרה, יעוויין שם בְּדַבְרֵיהֶם² און קוק נאך אין זייערע ווערטער וואס זיי זאגן.

וְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִכְהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוּ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכֶם וְלֹא כִלְיָתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי, לְכֹן אַמֹר הַנְּנִי נֹתֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם.

וְדַדְקָה הָאֹר חַיִּים לְמַה הַפְּסִיק הַכְּתוּב בְּאִמְרוּ 'בְּקִנְאוּ אֶת קִנְאָתִי' בֵּין 'הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי' וּבֵין 'וְלֹא כִלְיָתִי', וְהִלָּא שְׁנֵי הַטּוֹבוֹת הָיוּ מִחֻמַּת שְׂקָנָא קִנְאָתִי ה' צְבָאוֹת.

וְכִף הָיָה לִיָּה לְמִימְרֵי 'הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי' וְלֹא כִלְיָתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוּ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכֶם' וְכוּ' יעוויין שם באור החיים¹.

וְנִרְאָה לְבָאָר זֶה, עַל פִּי הַגְּמָרָא (חולין ס:) מִפְּנֵי מַה נִּשְׁתַּנָּה שְׁעִיר שַׁל רֹאשׁ חוֹדֶשׁ שְׁנָאֲמַר בּו חֲטָאת לָהּ, אַמֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא הִבְיָאוּ עָלֶי כִּפְרָה עַל שְׁמִיעַטִי אֶת הַיָּרֵחַ, וְזֶהוּ חֲטָאת לָהּ.

וְכַבֵּר הַקָּשׁוֹ הַמְּפָרְשִׁים מַהוּ הַלְשׁוֹן 'הִבְיָאוּ עָלֶי כִּפְרָה', יעוויין שם בְּדַבְרֵיהֶם².

א. הובא לעיל הערה ב.

ב. עין רי"ף שבועות א, ב מדה"ה: אמר לו הקב"ה הנני עושה לך כבוד שמישב דעתך תחת שמעתיך, ומאי ניהו שיהו ישראל בכל ראש חדש מקריבין קרבן לפני לכפר עונותיהן, לפיכך אמר הקב"ה הביאו כפרה לפני בראש חדש לכפר עליכם, כדי שתשלימו עלי קרבן כפרה זה הוא הכבוד שאמרת לעשות

א. ווייל לכאורה וואלט געדארפט שטיין 'הביאו כפרה אלי' וואס מיינט 'ברענגט א כפרה צן מיר', נישט ווי די גמרא זאגט יעצט 'הביאו עלי כפרה' וואס דאס מיינט 'ברענגט אויף מיר א כפרה'.
 ב. זעה אין רי"ף שבועות א, ב. און אין ריטב"א שבועות ט, א.

צו פארשטיין די לשון הזהור בגין דיתבסם מה דעלי

גם דברי הזהור הקדוש (ח"ג עט): **שְׁאָמַר הִבְיֵאוּ עָלַי כִּפְרָה בְּגִין דִּיתְבַּסֵּם מַה דְּעָלַי** אויך דארף מען פארשטיין די הייליגע ווערטער פונעם זוהר הקדוש וואס זאגט 'ברענגסט אויף מיר א כפרה כדי ס'זאל זיין פארראכטן ווערן וואס איז העכער מיר', כְּמָה דְּאָתָּךְ אָמַר (ישעיה ו, ב) 'שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לִי, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנִי, וּכְפִשׁוּטוֹ אֵין לִי פִירוּשׁ כָּלֵל.

אָכֵן אַעֲנֵן וְאֹמַר גַּם אֲנֹכִי מַה שֵּׁשׁ לְרַמּוֹ בְּזָה עַל פִּי מוֹסֵר, וּנְבָאָר מְקוּדָּם הַפְּסוּק (תהלים קמה, טז) 'פּוֹתַח אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן.

הִנֵּה זָהוּ כָּלֵל גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְחִיד וּמְיֻחָד שְׂצָרֶיךָ כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בִּשְׂם יִשְׂרָאֵל יְכוּנֶה, לְהֶאֱמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרָא בְּרִיךְ הוּא אֶחָד יְחִיד וּמְיֻחָד בְּתַכְלִית הַיְחוד שְׂאֵין כְּמוֹהוּ בְּשׁוּם פְּנִים.

וְהוּא לְבָדוּ אֱלֹהֵינוּ הִיָּה הַזֶּה יְהִיָּה, מִנְהִיג וּבוֹרָא לְכָל הַבְּרִואִים, וּמְשַׁנֵּה עֲלֵיהֶם בְּפִרְטֵי פְרָטוּת.

לירח בשביל שמעטין, וזה הוא פירוש הביאו כפרה עלי שמעטני וכו'. ועיין עוד ריטב"א שבעות ט, א: הכי גרסינן וכן גירסת כל הספרים הביאו כפרה עלי שמעטני את הירח. והכי משמע מהא דמהדרין דא"כ לימא קרא על ה' אלמא עלי גרסינן, ולא גרסינן על שמעטני, והרבה פירושים נאמרו בו, ועל דרך האמת סוד גדול בדבר רמזו בפרשת בראשית בפירוש התורה לרבינו הגדול ז"ל אבל המחזור שבפני' לפשוטו הוא כי לשון כפרה זה הוא כולל שני דברים, לשון כפרה ממש, ולשון פיוס, כלשון אכפרה פניו במנחה, וה"ק כפרה שלכם שיהא בה פיוס עלי ללבנה שמעטתיה, ועלי כמו במקומי, ולשון הכתוב שאמר לחטאת לה' כולל לשניהם, לחטאת לישראל לה' לחטאת ולפיוס בשביל השם.

[ב]

א כלל גדול אין עבודת השי"ת: צו גלייבן מיט די גאנצע אמונה

אָכֵן אַעֲנֵן וְאֹמַר גַּם אֲנֹכִי מַה שֵּׁשׁ לְרַמּוֹ בְּזָה עַל פִּי מוֹסֵר און איך וועל טאקע אויך ענטפערן און זאגן וואס איך קען מרמז זיין אין די פסוקים לויט די וועג פון מוסר, וּנְבָאָר מְקוּדָּם הַפְּסוּק (תהלים קמה, טז) 'פּוֹתַח אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן' און צום ערשט וועלן מיר טייטשען די פסוק 'דו עפנטסט דיין האנט און דו מאכסט זאט א יעדן לעבעדיגן לויט זיין ווילען'.

הִנֵּה זָהוּ כָּלֵל גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְחִיד וּמְיֻחָד שְׂצָרֶיךָ און דאס איז א גרויסע כלל אין עבודת השי"ת, שְׂצָרֶיךָ כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בִּשְׂם יִשְׂרָאֵל יְכוּנֶה לְהֶאֱמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וואס א יעדער איינער וואס וואס ווערט אנגערופן מיטן נאמען יוד דארף צו גלייבן מיט א גאנצע אמונה:

שֶׁהַבּוֹרָא בְּרִיךְ הוּא אֶחָד יְחִיד וּמְיֻחָד בְּתַכְלִית הַיְחוד שְׂאֵין כְּמוֹהוּ בְּשׁוּם פְּנִים אז דער באשעפער איז אן איין איינציגער באשעפער און איז געאיינציגט מיט די גאנצע איינציגקייט (ס'איז נישט דא עפעס וואס האט א כח אויסער אים) און ס'איז נישט דא זיין גלייכן מיט קיין שום וועג.

ג. אין זוהר הקדוש שטייט: **אמר רבי שמעון** [האטר ר' שמעון געזאגט]. **אמר קודשא בריך הוא** [דער באשעפער האט געזאגט], **ביאו עלי' כפרה בראש חדש** [ברענגסט אויף מיר' א כפרה ראש חודש], **עלי ודאי** [אויף מיר' ממש], **בגין דיתעבר** [הוא חויא דיתעבר הוא חויא, ויתבסם מאן דבעיא, עלי כמה דכתבי (ישעיה ו, ב) 'שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לִי, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנִי, וּכְפִשׁוּטוֹ אֵין לִי פִירוּשׁ כָּלֵל' ועל דא כתיב בקרח (במדבר טז, יא) 'הַנוֹעֲדִים עַל יְהוָה', דבגיניהון אתער מאן דאתער, דאתי מסטרייהו].

ג. אין זוהר הקדוש שטייט: **אמר רבי שמעון** [האטר ר' שמעון געזאגט]. **אמר קודשא בריך הוא** [דער באשעפער האט געזאגט], **ביאו עלי' כפרה בראש חדש** [ברענגסט אויף מיר' א כפרה ראש חודש], **עלי ודאי** [אויף מיר' ממש], **בגין דיתעבר** [הוא חויא דיתעבר הוא חויא, ויתבסם מאן דבעיא, עלי כמה דכתבי (ישעיה ו, ב) 'שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לִי, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנִי, וּכְפִשׁוּטוֹ אֵין לִי פִירוּשׁ כָּלֵל' ועל דא כתיב בקרח (במדבר טז, יא) 'הַנוֹעֲדִים עַל יְהוָה', דבגיניהון אתער מאן דאתער, דאתי מסטרייהו].

וְהוּא לְבַדּוֹ עֵשָׂה וְעוֹשָׂה וְעֵשָׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים.

וּכְשָׁבָא לְבַחֲבִיתָ אַמּוֹנָה זֹאת, אֵין לְחַפּוּז וְלְהַשְׁתַּקֵּק לְשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם, רַק יִהְיֶה כָּל חֲפָצוֹ וּמְנַמְתּוֹ וְהַשְׁתַּקֵּקוּתוֹ לְמַלְאוֹת רְצוֹן הַבּוֹרָא יְתַבְרַךְ, וְלֹא לְחַפּוּז יוֹתֵר מִרְצוֹן הַבּוֹרָא יְתַבְרַךְ שְׁמוֹ.

כִּי צָרִיד לְהֶאֱמִין אִם רְצוֹן הַבּוֹרָא יְתַבְרַךְ שְׁמוֹ לְתֵת לוֹ יְהִי יְתַבְרַךְ, בּוֹדֵאי הוּא יִתֵּן לוֹ בְּלִתי מְנִיעָה, וְאִם אֵין בְּיָהּ רְצוֹן הַבּוֹרָא לְמָה יִיגַע אֶת עַצְמוֹ לְהִקָּל וְלִרְיֵק לְלֹא יוֹעִיל.

וְהָ כְּוֹנֵת חַז"ל שְׁאָמְרוּ (אבות פ"ד מ"א) אֵיזְהוֹ עֲשִׂיר הַשְּׂמִיחַ בְּחֻלְקוֹ, הֵינּוּ שְׂשִׂמְחַ בְּרְצוֹן הַבּוֹרָא וְלֹא יְחַפּוּז יוֹתֵר.

וּכְמֵאמַר הַזּוֹהַר הַקְּדוּשׁ (ח"ג רכז) 'מְשֻׁבְּעֵי לְכָל חַי רְצוֹן, מִיְכָלָא דְמַסְכְּנֵי דְאֵינּוּ דְשְׁבִיעִין מִרְצוֹן הַבּוֹרָא בְּרִידָה הוּא, וְלֹא מְגוּ מְכָלִי וּמִשְׁתֵּי סִגְיָא, עַד כְּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

וְהוּוּ כָּלִל גְּדוֹל שְׁלֵאל לְהַשְׁתַּקֵּק רַק לְרְצוֹן הַבּוֹרָא יְתַבְרַךְ, וְלֹא לְהִתְאַוֹת לְשׁוּם תְּאֻוֹת עוֹלָם הַיְהוּ יְתִירָה.

ד. בַּזוּה"ק שם: וְתִרְיֵן מְזוּנִין אֵלֵין מְשִׁנִּין דַּא מִן דַּא, וְכִלְהוּ תַלְת מְזוּנֵי כְּתִיבֵי הַכֹּא (תְּהִלִּים קמ"ט, ט) 'וְאֵתָה נּוֹתֵן לְהֵם אֶת אַכְלָם בְּעֵתוֹ', דַּא מְזוּנָא דְעֵתִירִי, דִּיהִיב מִיכְלָא סְגִי בְעֵתוֹ, הַא חַד. תִּרְיֵן, דְכְּתִיב 'מְשֻׁבְּעֵי לְכָל חַי רְצוֹן', דַּא מְזוּנָא דְמַסְכְּנֵי, דְאֵינּוּן שְׂבַעִין מְרַצוֹן, וְלֹא מְגוּ מִיכְלָא סְגִי. תַלְת, דְכְּתִיב 'פּוֹתַח אֵת יִדְךָ', דַּא תּוֹקֵפָא לְהוּוּ אֶתְר, דְּבַפְתִּיחוּ דִּידִין, נִפְקָא רְצוֹן וּשְׂבַעָא לְכֵלָא.

וְהוּא לְבַדּוֹ אֱלֵהִינוּ הִיָּה הָוָה וְיִהְיֶה אֹן נֹאֵר עַר אִיז אֹנוֹזְעַר בַּאשְׁעַפְעַר וְוֹאס אִיז גְּעוּוֵעַן אֹן אִיז אֹן וּוְעַט זֵיין, מְנַהִיג וְבוֹרָא לְכָל הַבְּרוּאִים אֹן עַר פִּירַט אֹן עַר הַאט בַּאשְׁאֵפֵן אֵלע בַּאשְׁעַפְעִישֵׁן, וּמִשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם בְּפִרְטֵי פִרְטוֹת אֹן גִּיבַט אַכְטוֹנַג אויף זֵי מיט אֵלע פִּרְטִים אֹן פִּרְטִים, וְהוּא לְבַדּוֹ עֵשָׂה וְעוֹשָׂה וְעֵשָׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים אֹן עַר אֵלֵיין הַאט גְּעַטְאָהֵן אֹן טוֹט אֹן וּוְעַט טַאָהֵן אֵלע טוֹהֶעֶנְגֵעַן.

די גאַנצע ווילן זאל זיין נאר צו וועלן די רצון השם

וּכְשָׁבָא לְבַחֲבִיתָ אַמּוֹנָה זֹאת וּוְעַן א מְעַנְטֵש קוֹמַט אַן צו די אַמוֹנָה, אֵין לְחַפּוּז וְלְהַשְׁתַּקֵּק לְשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם דַּאָרְף עַר שׁוּיֵן נִישַׁט וּוְעַל אֹן שְׁטַרַעבֵן צו קִיין שׁוּם זַאָךְ אויף די וּוְעַלֵט, רַק יִהְיֶה כָּל חֲפָצוֹ וּמְנַמְתּוֹ וְהַשְׁתַּקֵּקוּתוֹ לְמַלְאוֹת רְצוֹן הַבּוֹרָא יְתַבְרַךְ נֹאֵר זֵיין גַּאנְצֵע וּוְעַלֵען אֹן שְׁטַרַעבֵן אֹן בְּעַנְקִשְׁאֵפֵט אִיז צו דְּעַרְפִּילֵן די וּוְעַלֵען פֿון הַשִּׁי"ת, וְלֹא לְחַפּוּז יוֹתֵר מִרְצוֹן הַבּוֹרָא יְתַבְרַךְ שְׁמוֹ אֹן נִישַׁט וּוְעַלֵען מְעַר ווי די וּוְעַלֵען פֿון הַשִּׁי"ת – גַּעבֶענְטֵשַׁט זַאל זֵיין די נַאמְעַן.

כִּי צָרִיד לְהֶאֱמִין אִם רְצוֹן הַבּוֹרָא יְתַבְרַךְ שְׁמוֹ לְתֵת לוֹ יְהִי יְתַבְרַךְ וּוְיִיל מְעַן דַּאָרְף גְּלִיבֵן אַז אויב עַס אִיז די וּוְעַלֵען פֿון דַּעַם בַּאשְׁעַפְעַר אִים צו גַעבֵן די זַאָךְ, בּוֹדֵאי הוּא יִתֵּן לוֹ בְּלִתי מְנִיעָה עַר עַס פִּאָרְזִיכְעַר אִים גַעבֵן אַן קִיין שׁוּם אַפֶּהֲאֵלַט.

וְאִם אֵין בְּיָהּ רְצוֹן הַבּוֹרָא אֹן אויב עַס אִיז נִישַׁט די וּוְעַלֵען פֿונַעַם בַּאשְׁעַפְעַר עַר זַאל עַס הַאבֵן, לְמָה יִיגַע אֶת עַצְמוֹ לְהִקָּל וְלִרְיֵק לְלֹא יוֹעִיל דְּעַמַּלְסַט פִּאָרוּוֹאס זַאל עַר זִיךְ מוּטִשְׁעַנַען פִּאָר לופֵט אֹן פִּאָר אוֹמְזִיסַט אַן קִיין שׁוּם נִצְוֵן.

זיך פרייען מיט די רצון פונעם באשעפער

וְהָ כְּוֹנֵת חַז"ל שְׁאָמְרוּ (אבות פ"ד מ"א) אֵיזְהוֹ עֲשִׂיר הַשְּׂמִיחַ בְּחֻלְקוֹ אֹן דַּאס אִיז די כְּוֹנָה פֿון חַז"ל וְוֹאס הַאבֵן גַעזַאגַט 'וּוְעַר אִיז א עוֹשֵׁר ? וּוְעַר עַס פִּרִּישַׁט זִיךְ מִיט זֵיין חֻלְקֵי, הֵינּוּ שְׂשִׂמְחַ בְּרְצוֹן הַבּוֹרָא' דַּאס מִינִישַׁט אַז עַר זַאל זִיךְ פִּרִּישַׁט מִיט די וּוְעַלֵען פֿון הַשִּׁי"ת, וְלֹא יְחַפּוּז יוֹתֵר אֹן עַר זַאל נִישַׁט גְּלוֹסְטֵן מְעַר פֿון דַּעַם.

וּכְמֵאמַר הַזּוֹהַר הַקְּדוּשׁ (ח"ג רכז) 'מְשֻׁבְּעֵי לְכָל חַי רְצוֹן' אֹן אַזוי ווי דַּעַר זּוּהַר הַקְּדוּשׁ זַאגַט אויף די פֿסוֹק 'אַז דַּעַר בַּאשְׁעַפְעַר מַאכַט זַאט יַעֲדוֹן לְעַבְעֵדִיג מִיט זֵיין רְצוֹן', מִיְכָלָא דְמַסְכְּנֵי דְאֵינּוּן דְשְׁבִיעִין מִרְצוֹן הַבּוֹרָא בְּרִידָה הוּא דַּאס אִיז די עַסֵן פֿון די אַרִימַע וְוֹאס וּוְעַרן זַאט פֿון די וּוְעַלֵען פֿונַעַם בַּאשְׁעַפְעַר, וְלֹא מְגוּ מְכָלִי וּמִשְׁתֵּי סִגְיָא אֹן נִישַׁט פֿון אַסַאךְ עַסֵן אֹן טִרִינְקֵעַן, עַד כְּאֵן לְשׁוֹנוֹ בִּיז דַּא אִיז די לִשׁוֹן הַזּוּהַר.

וְהוּוּ כָּלִל גְּדוֹל שְׁלֵאל לְהַשְׁתַּקֵּק רַק לְרְצוֹן הַבּוֹרָא יְתַבְרַךְ אֹן דַּאס אִיז א גְּרוּיסַע כֵּלֵל אַז א מְעַנְטֵש זַאל נִישַׁט שְׁטַרַעבֵן צו קִיין שׁוּם זַאָךְ נֹאֵר צו די וּוְעַלֵען פֿון הַשִּׁי"ת (עַר זַאל וּוְעַלֵען וְוֹאס הַשִּׁי"ת וּוְעַלֵען),

וְלֹא לְהִתְאַוֹת לְשׁוּם תְּאֻוֹת עוֹלָם הַיְהוּ יְתִירָה אֹן עַר זַאל נִישַׁט גְּלוֹסְטֵן צו קִיין שׁוּם אַיִבִּירִיעַ גְּלוֹסְטוֹנַג פֿון די וּוְעַלֵט.

ד. אֹן דַּאס מִינִישַׁט 'הַשְּׂמִחַ בְּחֻלְקוֹ' אַז עַר פִּרִּישַׁט זִיךְ מִיט 'חֻלְקוֹ' - זֵיין חֻלְק וְוֹאס הַשִּׁי"ת הַאט אִים גַעגֶעבֵן.

די השפעה איז לויט די הכנה פונעם מקבל

כי זאת נודע שטבע הטוב להטיב וייל דאס איז באקאנט אז די טבע פון די גוטס איז צו טאהן גוטס, וכמאמר חז"ל (פסחים קיב.) יותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, וזהו מער ווי דאס קעבל וייל זייגען וייל די קוה (די מאמע) געבן צו זייגן, וזהו עיקר בריאת העולם בגין דיתקרי רחום וכז' (חז"ג רנז.)¹ און דאס איז געווען די עיקר בריאת העולם כדי דער באשעפער זאל ווערן אנגערופן מיטן נאמען 'רחום'.

וצריך האדם לתלות העדר הדבר וחסרונו און א מענטש דארף אנהענגען פארוואס עס איז פארהוילן אדער פעלט אים עפעס א זאך אז די פעלער פארוואס ער באקומט עס נישט, בעצמו של המקבל אז די סיבה דערפאר איז אין אים אליין - דער מקבל.

וכמאמרם ז"ל (קידושין פב.) הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי און אזוי ווי חז"ל זאגן אונז אז דער מענטש זאגט פארוואס ער דארף אזוי שווער ארבעטן אויף זיין פרנסה און דאס איז ווייל איך האב שלעכט געמאכט מיינע מעשים און איך האב שאדן געמאכט מיין פרנסה.

וכדאמרין בתפלת ראש השנה (פיוט האוחז ביד משפט) הטוב והמטיב לרעים ולטובים און אזוי ווי אונז זאגן אין די תפילות פון ראש השנה אז דער באשעפער איז א גוטער און טוט גוטס פאר די שלעכטע און די גוטע.

כי בוודאי טבע הטוב להטיב לכל וייל פאר זיכער איז די טבע פון די גוטס צו טאהן גוטס פאר א יעדן, כאשר היה כוונת בריאת העולם אזוי ווי עס איז געווען ווען די וועלט איז באשאפן געווארן.

רק כשבא ההשפעה אל המקבל היא נשתנה לפי ערך הכלים אשר הוכנו לקבל ההשפעה נאר ווען עס קומט אראפ די השפעה צו דער מענטש וואס ער דארף עס באקומען (דער 'מקבל') ווערט די השפעה געטוישט לויט די 'כלים' (די הכנה) וואס דער מענטש האט אנגעגרייט צו מקבל זיין די השפעה.

וזהו הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי און דאס איז פשט פון די גמרא 'אז איך האב שלעכט געמאכט מיינע מעשים - און וועגן דעם האב איך שאדן געמאכט מייין פרנסה'.

[ג]

נישט וועלן ח"ו מער וואס דער באשעפער וויל אים געבן

וזהו העיקר שיהיה רצונו ברצון הבורא יתברך שמו און דאס איז די עיקר אז דעם מענטש'ס ווילען זאל זיין ווי די ווילען פון השי"ת, ולא יחפוץ יותר מרצונו חס ושלום און ער זאל נישט ווילען מער ווי עס איז די ווילען פונעם באשעפער.

ה. אין זוהר הק' שטייט: אויך הכי מארי עלמא [אזוי אויך דער באשעפער פון די וועלט], קדם דברא עלמא וברא ברין דיליה [בעפאר ער האט באשאפן די וועלט און די מענטשן], למאן אתקרי רחום וחנון או דיין [פארוועס איז ער געווארן אנגערופן מיטן נאמען 'רחום' אדער 'חנון']. דאס מיינט אז דורך דעם וואס השי"ת האט אונז באשאפן קען גערופן ווערן זיין נאמען און זיינע מידות אויף אונז.

ומי שחם וְשָׁלוֹם מִשְׁתַּוְּקָק יוֹתֵר מִרְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, זאת הַבְּחִינָה נִקְרָאת 'עַל', כִּי הוּא רוֹצֵה שִׁיְהִי כְּבִיכּוֹל מִמַּעַל לְרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

וְהוּוּ שְׁכָתוֹב בְּעֵדֵת קִרְח (במדבר כו, ט) 'בְּהִצּוֹתֶם עַל ה', 'הַנוֹעֲדִים עַל ה' (שם כו, ג).

כִּי רְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ גּוֹרֵה שְׁלֵא יִהְיֶה בְּהֵם בְּחִינַת כְּהוּנָה, וְהֵם רְצוֹ שִׁיְהִי בְּהֵם בְּחִינַת כְּהוּנָה, וְהוּוּ 'עַל ה', מִמַּעַל לְרְצוֹנוֹ כְּבִיכּוֹל.

וְלִזְהוּ הַיִּרְחַ בְּשִׁעָה שְׁקִטְרָגָה עַל הַחֲמָה וְאִמְרָה אִי אֶפְשָׁר לְשַׁנֵּי מַלְכִים שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד, וְרָצָתָה לְהַרְבוֹת אוֹרָה שְׁלֵא כְּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּמִפְּנֵי זֶה נִתְמַעַט אוֹרָה.

וְלִזְהוּ צִוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִבְיֵא שְׁעִיר לְתַקּוֹן הַדְּבָר הַזֶּה, וְלִרְמֹז שְׁאִין לְחַפּוֹץ יוֹתֵר מִמָּה שֶׁגּוֹרֵה רְצוֹנוֹ וְחֻקְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

וְלִזְהוּ שְׁעִיר גִּמְטְרִיא שְׂרָף, לְרְמֹז כִּי הַהִשְׁתַּוְּקוּת יוֹתֵר מִרְצוֹן הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא אִין מִמָּשׁ וְקִיּוֹם בְּדָבָר הַזֶּה, כִּי כָּלָה וְנִשְׂרָפָה.

ומי שחם וְשָׁלוֹם מִשְׁתַּוְּקָק יוֹתֵר מִרְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ און ווער עס חס ושלום שטרעבט מער ווי די ווילען פון השי"ת אים צו געבן, זאת הַבְּחִינָה נִקְרָאת 'עַל' די בחינה ווערט אנגערופן 'על' – העכער דעם באשעפער, כִּי הוּא רוֹצֵה שִׁיְהִי כְּבִיכּוֹל מִמַּעַל לְרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ ווייל ער וויל אז ס'זאל זיין מער (וואס איז שייך צו זאגען – כביכול) פונעם באשעפער'ס ווילען.

די חטא פון קרח ועדתו

וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב בְּעֵדֵת קִרְח (במדבר כו, ט) 'בְּהִצּוֹתֶם עַל ה' און דאס איז פשט וואס עס שטייט אין פסוק וועגן די געמיינדע פון קרח 'ווען זיי האבן געמאכט קריגן (בְּהִצּוֹתֶם) די יודן אויף דעם אייבערשטן (על ה)', 'הַנוֹעֲדִים עַל ה' (שם כו, ג) און אזוי אויך שטייט אין א אנדערע פסוק וועגן די געמיינדע פון קרח 'וואס האבן זיך אינגעזאמלט אויפן אייבערשטן'.

כִּי רְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ גּוֹרֵה שְׁלֵא יִהְיֶה בְּהֵם בְּחִינַת כְּהוּנָה ווייל די ווילען פון דער אייבישטער איז געווען אז ס'זאל נישט זיין ביי זיי די בחינה פון כהונה, וְהֵם רְצוֹ שִׁיְהִי בְּהֵם בְּחִינַת כְּהוּנָה און זיי (קרח ועדתו) האבן יא געוואלט עס זאל זיין ביי זיי די בחינה פון כהונה, וְזֶהוּ 'עַל ה' און דאס איז וואס די פסוק זאגט 'אויפן באשעפער', מִמַּעַל לְרְצוֹנוֹ כְּבִיכּוֹל 'מער ווי די ווילען פונעם באשעפער 'כביכול'.

די חטא פון די לבנה און איר תיקון

וְלִזְהוּ הַיִּרְחַ בְּשִׁעָה שְׁקִטְרָגָה עַל הַחֲמָה וְאִמְרָה אִי אֶפְשָׁר לְשַׁנֵּי מַלְכִים שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד און דערפאר בשעת די לבנה האט מקטרג געווען און געזאגט אז ס'קען נישט זיין צוויי קעניגן זאלן זיך באנוצן מיט די זעלבע קרוין, וְרָצָתָה לְהַרְבוֹת אוֹרָה שְׁלֵא כְּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ און זי האט געוואלט פארמערן איר ליכטיגקייט נישט אזוי ווי ס'איז געווען די ווילען פונעם באשעפער, וּמִפְּנֵי זֶה נִתְמַעַט אוֹרָה און דערפאר איז פארמינערט געווארן איר ליכטיגקייט.

וְלִזְהוּ צִוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִבְיֵא שְׁעִיר לְתַקּוֹן הַדְּבָר הַזֶּה און פארדעם האט די באשעפער געהייסן מען זאל ברענגען א 'קרבן שעיר' פאר א חטאת צו פארריכטען די פגם, וְלִרְמֹז שְׁאִין לְחַפּוֹץ יוֹתֵר מִמָּה שֶׁגּוֹרֵה רְצוֹנוֹ וְחֻקְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ און צו מרמז זיין אז מען טאר נישט ווילען מער ווי ס'איז באפולען געווארן מיטן באשעפער'ס ווילען און חכמה.

וְלִזְהוּ שְׁעִיר גִּמְטְרִיא שְׂרָף און פארדעם איז די ווארט 'שעיר' בגמטריא 'שרף', לְרְמֹז כִּי הַהִשְׁתַּוְּקוּת יוֹתֵר מִרְצוֹן הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא אִין מִמָּשׁ וְקִיּוֹם בְּדָבָר הַזֶּה צו מרמז זיין אז דאס ווילן און שטרעבן מער ווי דעם באשעפער'ס ווילן האט נישט קיין ממשות און קיין שום קיום אין די זאך, כִּי כָּלָה וְנִשְׂרָפָה ווייל עס ווערט געענדיגט און פארברענט.

1. ווי אונז זעהן כסדר אז ווען די תורה רעדט וועגן קרח און זיין געמיינדע דרוקט זיך די תורה אויס עטליכע מאל מיט די לשון 'על השם' אז זיי זענען געווען 'אויף השם' וואס דאס מיינט 'העכער' פון השם.
2. מיט דעם איז פארענטפערט די קשיא וואס דער בת עין האט געפרעגט וואס איז פשט וואס די גמרא זאגט 'הביאו עלי כפרה', אבער יעצט פארשטייען אונז אז די גאנצע חטא פון די לבנה איז געווען די בחינה פון 'עלי' ווייל עס האט געוואלט מער ווי רצון השי"ת און דערפאר האט השי"ת געזאגט 'הביאו עלי כפרה' אז מען זאל ברענגען א קרבן אויף די בחינה פון עלי.

פשט אין לשון הזהר בגין ד'יתבסס מה דעלי

וזה מרומז בדברי הזהר הקדוש און דאס איז מרמז און די ווערטער פונעם זוהר הקדוש, בגין ד'יתבסס מה דעלי 'אז ס'זאל זיין פארראכטן ווערן דאס וואס איז העכער פון מיר', היינו שְׁבִזָּה השעיר מתקן מה שחפץ יתר מרצון הבורא ברוך הוא דאס מיינט אז מיט די קרבן שעיר איז מען מתקן וואס מען האט געוואלט מער (מה דעלי) פון די ווילן פונעם באשעפער.

וזהו בחינת 'עלי' כנ"ל און דאס איז די בחינה וואס ווי אויבענדערמאנט רופט עס די זוהר הקדוש אן די בחינת 'עלי' - העכער, כְּמָה דָּאָתָא אָמַר 'שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ' און די זוהר הקדוש זאגט אז ס'איז אזוי ווי די פסוק זאגט אז די 'שרפים' שטייען העכער פון אים.

היינו שְׁהֲרָצוֹן שְׁהוּא כְּבִכּוּל מִמַּעַל לְרָצוֹנוֹ יִתְבַּרַךְ הוּא נְשַׂרְף כְּנ"ל¹ דאס מיינט צו זאגן אז די פסוק זאגט אונז ווי אויבענדערמאנט אז די ווילן וואס איז מער פונעם באשעפער'ס ווילן ווערט פארברענט.

[ד]

זיך אפלערנען פון די לבנה זיך צו דערווייטערן פון די טבעי און תענוגי הגוף

יעיקר בחינת תיקון והתחדשות הלבנה נְמַסְרָה לְיִשְׂרָאֵל און די עיקר בחינה פון מתקן זיין און באנייען די לבנה איז איבערגעבן געווארן פאר די יודן, כִּי יִשְׂרָאֵל מוֹנִין לְלִבְנָה ווייל די יודן ציילן צו די לבנה.

וקידוש החודש תלוי בבית דין כְּשִׂאוּמְרִים מְקוּדָשׁ הַחֹדֶשׁ און קידוש החודש ווענדט זיך אינעם בית דין ווען זיי זאגן 'מקודש החודש', כְּמֹו שְׂדָרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ ז"ל (ראש השנה כה, ב) עַל הַפְּסוּק (שמות יב, ב) הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְכֶם² אזוי ווי חז"ל האבן גע'דרשנ'ט אויפן פסוק 'די חודש איז פאר אייר'.

והענין הוא כף און די זיך איז אזוי, כִּי כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל צָרִיף לְהַרְחִיק אֶת עַצְמוֹ מִהַטְּבָעִיּוֹת וּמִתְאַוּוֹת הַגּוֹפְנִים כְּנ"ל ווייל ווי אויבען דערמאנט דארף זיך יעדע יוד דערווייטערן פון די טבעיות'דיגע און פיזישע גלוסטניגען.

אף להשתוקק בכל לבו ונפשו רק לרצון הבורא ברוך הוא נאר צו שטרעבן מיט זיין גאנצע הארץ און זעהן נאר צו די ווילען פון השי"ת, וְלִדְעַ שְׂבָרְצוֹנוֹ יִתְבַּרַךְ תְּלוּי הַכֹּל און צו וויסן אז אין באשעפער'ס ווילען ווענדט זיך אלעס, וּבְרָצוֹנוֹ יִתְבַּרַךְ הוּא מְנַהֵג כָּל הָעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים און מיטן באשעפער'ס ווילן פירט ער אלע וועלטן די אויבערשטע און די אונטערשטע,

וזה מרומז בדברי הזהר הקדוש, בגין ד'יתבסס מה דעלי, היינו שְׁבִזָּה השעיר מתקן מה שחפץ יתר מרצון הבורא ברוך הוא.

וזהו בחינת 'עלי' כנ"ל, כְּמָה דָּאָתָא אָמַר 'שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ', היינו שְׁהֲרָצוֹן שְׁהוּא כְּבִכּוּל מִמַּעַל לְרָצוֹנוֹ יִתְבַּרַךְ הוּא נְשַׂרְף, כְּנ"ל.

ועיקר בחינת תיקון והתחדשות הלבנה נְמַסְרָה לְיִשְׂרָאֵל, כִּי יִשְׂרָאֵל מוֹנִין לְלִבְנָה.

וקידוש החודש תלוי בבית דין כְּשִׂאוּמְרִים מְקוּדָשׁ הַחֹדֶשׁ, כְּמֹו שְׂדָרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ ז"ל (ראש השנה כה, ב) עַל הַפְּסוּק (שמות יב, ב) הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְכֶם¹.

והענין הוא כף, כִּי כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל צָרִיף לְהַרְחִיק אֶת עַצְמוֹ מִהַטְּבָעִיּוֹת וּמִתְאַוּוֹת הַגּוֹפְנִים כְּנ"ל.

אף להשתוקק בכל לבו ונפשו רק לרצון הבורא ברוך הוא, וְלִדְעַ שְׂבָרְצוֹנוֹ יִתְבַּרַךְ תְּלוּי הַכֹּל, וּבְרָצוֹנוֹ יִתְבַּרַךְ הוּא מְנַהֵג כָּל הָעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים,

1. בגמ' שם: הכא נמי ניקדשה ביחודי קא משמע לן, ואימא הכי נמי, אין לך מומחה לרבים בישראל יותר ממשה רבינו, וקאמר ליה הקדוש ברוך הוא עד דאיכא אהרן בהדר, דכתיב 'ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמור החודש הזה לכם'.

ת. די פשט אין פסוק איז אז וואס ס'איז 'עומדים ממעל לו' שטייט העכער פונעם רצון פונעם באשעפער, איז די 'שרפים' אז ס'ווערט פארברענט און האט נישט קיין קיום.

ט. אין די גמרא דארט שטייט אז קידוש החודש איז איבערגעבן געווארן פאר די כהן פון בית דין, ווי די גמרא זאגט: אין לך מומחה לרבים בישראל יותר ממשה רבינו [האסט נישט קיין גרעסערע מומחה פאר די יודן גרעסער ווי משה רבינו], וקאמור ליה הקדוש ברוך הוא עד דאיכא אהרן בהדר [און דער באשעפער האט אים געזאגט ער זאל נישט מקדש זיין די חודש ביז ער האט אהרן מיט אים - און זיי האבן צוגעלייגט נאך א דריטן], דכתיב 'ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמור החודש הזה לכם' [אזוי ווי עס שטייט אין פסוק 'דער אייבישטער האט געזאגט פאר משה און אהרן אין די לאנד מצרים אזוי צו זאגן - די קידוש החודש איז איבערגעגעבן צו אייר'].
 2. דער פסוק ווערט גע'דרשט דערמיט אז די יודן זאלן זיך אפגעבן פון די טבעיות'דיגע און פיזישע גלוסטניגען.

כַּמְאֹמֶר הַכְּתוּב (תהלים ל, ח) 'ה' בְּרִצּוֹנָהּ הַעֲמִדְתָּהּ לְהָרִי עוֹז'.

וְלֹא אָנוּ מוֹנִין לְלִבְנָהּ, לִידַע כְּמוֹ שֶׁהֲלִבְנָה מִחֲמַת שְׂרָצָתָה יוֹתֵר מִרְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְעַל יְדֵי זֶה נִתְמַעֵט אוֹרְהָ.

עַל כֵּן אָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לִיְהָר מִתְאוֹת הַמּוֹתְרוֹת וְלִהְתַּחַק מִטְּבָעֵיית, רַק תִּשְׁוֹקֵנּוּ יְיָהּ לִקְבֹּל עֲלֵינוּ רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּשִׂמְחָה, כִּי בִידּוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לְשַׂדַּד הַמַּעֲרֻכּוֹת וְלַפְעוֹל הַכֹּל כְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

וְהוּוּ שְׂאֲנוּ אוֹמְרִים בְּכִרְפַּת קִידוּשׁ הַלִּבְנָה, וְלִלְבְּנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ עֲטַרְתַּת תַּפְאָרַת לְעִמּוּסֵי כְּמוֹן שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ וְכוּ' (נוסח בְּרַכַּת הַלִּבְנָה).

הֵינּוּ שְׂאֲנוּ מֵיִחְלִים וּמְצַפִּים שִׁיְהִי הַעֲטָרָה וְהַתַּפְאָרַת לְיִשְׂרָאֵל.

כְּמוֹ הַלִּבְנָה שֶׁהִיא כְּעַת בְּמִיעוּט אוֹר, וְעִתִּידָהּ לְהִתְחַדֵּשׁ בְּאוֹר גְּדוֹל בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ.

וְהַעֲיָקֵר הוּא לְהִתְרַחֵק וְלִבְרוּחַ מִהַטְּבָעֵיית וּגּוֹפְנֵיית וּמִהַאֲמוֹת הָעוֹלָם בְּתַכְלִית הַרְיֻחוֹק, כִּי הִמָּה מְשׁוֹקְעִים מְאֹד רַק בְּמִטְבָּעֵיית וּבְתַאֲוֹת גּוֹפְנִים.

כַּמְאֹמֶר הַכְּתוּב (תהלים ל, ח) 'ה' בְּרִצּוֹנָהּ הַעֲמִדְתָּהּ לְהָרִי עוֹז' אַזּוּי וּוּי דִּי פִסּוֹק זֶאֲגַט 'בִּאשְׁפַּעֲרֵי מִיט דִּיין וּוּיִלן הָאֶסְטוּ אוּוְעֻקְעִשְׁטֵעֶלֶט שְׂטָאָרַק מִיין גְּרוּיִסְקִיִּיט'.

דִּי טַעַם פֶּאֶרְוואַס אוֹנוּ צִיילן לויט דִּי לבנה

וְלֹא אָנוּ מוֹנִין לְלִבְנָה אוֹן דַּרְפֶּאָר צִיילן אוֹנוּ פֶּאָר דִּי לבנה, לִידַע כְּמוֹ שֶׁהֲלִבְנָה מִחֲמַת שְׂרָצָתָה יוֹתֵר מִרְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְעַל יְדֵי זֶה נִתְמַעֵט אוֹרְהָ כַּדִּי אוֹנוּ זֶאלן וּוּיִסן אַז אַזּוּי וּוּי דִּי לבנה וּוּיִיל ס'הֵאָט גַּעוּוואַלט מַעַר וּוּי דִּי וּוּיִלן פּוֹנַעַם בִּאשְׁפַּעֲרֵי אוֹן דּוֹרְכַדַּעַם אִיז וּוּיִיגֵיגֶר גַּעוּוואָרן אִיר לִיכְטִיגִיקִיִּיט, עַל כֵּן אָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לִיְהָר מִתְאוֹת הַמּוֹתְרוֹת וְלִהְתַּחַק מִטְּבָעֵיית אוֹן דַּרְפֶּאָר דֶּאָרְפֵן אוֹנוּ יוֹדִישֵׁעַ קִינְדַּעַר זִיךְ אַכְטוֹנֵג גַּעבֵן פּוֹן אִיבֵרִיגֵעַ גְּלוֹסְטוֹנֵגֶען אוֹן זִיךְ דַּרְוּוּיִיטַעֲרֵן פּוֹן טְבָעֵיית'דיגע גַּעוּוואַיִנְהִיִּיטן.

רַק תִּשְׁוֹקֵנּוּ יְיָהּ לִקְבֹּל עֲלֵינוּ רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּשִׂמְחָה נֶאֱרָא אוֹנוֹזַעַר וּוּיִלן זֶאל זִיין אוֹנוּ זֶאלן מִקְבֹּל זִיין אוֹיִף אוֹנוּ צו טֶאָהֵן דִּי וּוּיִלַּעַן פּוֹן הַשִּׁי"ת מִיט שִׂמְחָה, כִּי בִידּוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לְשַׂדַּד הַמַּעֲרֻכּוֹת וּוּיִיל אִינַעַם בִּאשְׁפַּעֲרֵי־ס הַעֲנַט אִיז צו טֶאָהֵן אַלַּעַס לויט זִיין וּוּיִלן – גַּעבַעַנְשֵׁט זֶאל זִיין דִּי נֶאֱמַעַן.

דִּי לבנה אִיז מִרְמַז אוֹיִף דִּי גְּאוּלָּה הַכְּלִילִית

וְהוּוּ שְׂאֲנוּ אוֹמְרִים בְּכִרְפַּת קִידוּשׁ הַלִּבְנָה, וְלִלְבְּנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ – עֲטַרְתַּת תַּפְאָרַת לְעִמּוּסֵי כְּמוֹן שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ וְכוּ' (נוסח בְּרַכַּת הַלִּבְנָה) אוֹן דֶּאָס אִיז פֶּשֶׁט פּוֹן דִּי נוֹסח וּוּאָס אוֹנוּ זֶאָגֵן בִּי דִּי בְּרַכָּה פּוֹן קִידוּשׁ לבנה 'אוֹן צו דִּי לבנה הֵאָט דַּעַר בִּאשְׁפַּעֲרֵי גַּעזֶאָגַט עַס זֶאל זִיךְ בֶּאֱנִייעַן (יעדע 30 טַעַג) וּוּאָס דֶּאָס אִיז אַ סִימֵן אוֹיִף דִּי קְרוּיִן אוֹן דִּי שִׁינְקִיִּיט פּוֹן דִּי יוֹדן וּוּאָס וּוּעֵרן גַּעטְרָאָגֵן דּוֹרְכֵן בִּאשְׁפַּעֲרֵי זִיִּיט זִיִּי זַענַעַן גַּעבוּיִרן (עִמּוּסֵי כְּמוֹן) וּוּאָס דִּי יוֹדן גִּיעֵן אוֹיִךְ בֶּאֱנִיִּיט וּוּעֵרן (בִּי דִּי גְּאוּלָּה).

הֵינּוּ שְׂאֲנוּ מֵיִחְלִים וּמְצַפִּים שִׁיְהִי הַעֲטָרָה וְהַתַּפְאָרַת לְיִשְׂרָאֵל דֶּאָס מִיִּיט אַז אוֹנוּ וּוּאָרְטֵן אוֹן הַאֲפַעַן אַז ס'זֶאל שׁוּיִן זִיין דִּי קְרוּיִן אוֹן דִּי שִׁינְקִיִּיט פֶּאָר דִּי יוֹדן.

כְּמוֹ הַלִּבְנָה שֶׁהִיא כְּעַת בְּמִיעוּט אוֹר אַזּוּי וּוּי דִּי לבנה וּוּאָס אִיז יַעֲצַט אִיךְ אַ פֶּאָרְקִלְעֶנְרַטַע לִיכְט, וְעִתִּידָהּ לְהִתְחַדֵּשׁ בְּאוֹר גְּדוֹל בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ אוֹן ס'אִיז אַנְגַּעֲגֵרִיִּיט צו בֶּאֱנִיִּיט וּוּעֵרן מִיט אַ גְּרוּיִסֵּעַ לִיכְטִיגִיקִיִּיט וּוּאָס אוֹנוּ הַאֲפֵן זֹכֵה זִיין צו דַּעַם שְׁנַעַל אִיךְ אוֹנוֹזַעַרַע טַעַג.

דִּי גוּיִם רַעֲכַעֲנַעַן זִיעֵרַע יֶאָר לויט דִּי זוּן

וְהַעֲיָקֵר הוּא לְהִתְרַחֵק וְלִבְרוּחַ מִהַטְּבָעֵיית וּגּוֹפְנֵיית וּמִהַאֲמוֹת הָעוֹלָם בְּתַכְלִית הַרְיֻחוֹק אוֹן דִּי עִיקֶר אִיז צו אוּוְעֻקְלוּיִפֵן דַּרְפּוֹן אוֹן זִיךְ דַּרְוּוּיִיטַעֲרֵן פּוֹן דִּי טְבָעֵיית'דיגע אוֹן פִּזִּישֵׁעַ נִיגּוֹנֵגֶען אוֹן פּוֹן דִּי גוּיִם מִיט דִּי וּוּיִסְטַטַע מַעְגְּלִיכִיִּיט, כִּי הִמָּה מְשׁוֹקְעִים מְאֹד רַק בְּמִטְבָּעֵיית וּבְתַאֲוֹת גּוֹפְנִים וּוּיִיל דִּי גוּיִם זַענַעַן זִיעֵרַע שְׂטָאָרַק פֶּאֶרְוֹנֵקֶען אִיךְ דִּי טְבָעֵיית'דיגע אוֹן פִּזִּישֵׁעַ גְּלוֹסְטוֹנֵגֶען.

י. דֶּאָס מִיִּיט אַז אַ יַעֲדַע אִיבֵרִיגֵעַ זֶאָךְ וּוּאָס אוֹנוּ וּוּיִלַּעַן אַדַּעַר הָאֶלְטֵן אוֹנוּ דֶּאָרְפֵן עַס בֶּאֱקוּמַעַן וּוּעַט הַשִּׁי"ת אוֹנוּ עַס גַּעבֵן אוֹיב ס'אִיז זִיין רְצוֹן, וּוּיִיל דַּעַר בִּאשְׁפַּעֲרֵי קַעַן דֶּאָךְ אַלַּעַס אַרומטוּישֵׁן אוֹיִף דִּי וּוּעֶלֶט. אוֹן אַזּוּי וּוּי דַּעַר בַּת עֵין גִּיִּיט שׁוּיִן בֶּרַעַנֵגֶען אַ רֵאִיָּה אִינַעַם קוּמַעַנְדִּיגֵן שְׂטִיקֶל אַז אוֹנוּ נַעַמְעַן חִיּוּק אוֹיִף דִּי גְּאוּלָּה הַכְּלִילִית פּוֹן דִּי לבנה.

וְלִזְהָה הָמָּה מוֹנִים לְשִׁמְשׁוֹ אוֹן דַּרְפָּאָר צִיילן זיי זייערע חשבונות לויט די זון, כִּי הַשֶּׁמֶשׁ מְרַמָּז לְטַבְעֵינֹת ווייל די זון איז מרמז צו טבע, כִּי כְמוֹ שֶׁנִּבְרָאָת בְּאוֹרָה כֵּן הוּא עֵתָה כְּמֹאֵן, וְלֹא נִתְמַעַט וְלֹא נִתְרַבָּה אוֹרָה כָּלֵל.

וְכֹאשֶׁר רְאִיתִי בְּסֶפֶר קְדוּשַׁת לִוִי עַל הַנּוֹכַח (כללות ימים טובים), 'שִׁמְשׁוֹ יָדַע מְבוּאוֹ' (תהלים קד, יט), פִּירוּשׁ כִּי הוּא בְּחִינַת חֵק אֶחָד כְּפֶאֶר גִּזְרֵי לָהּ הַשֶּׁם! וְתִבְרָךְ בַּעַת בְּרִיאָתָהּ, כֵּן הוּא גַם עֵתָה.

אָבֵל הַלְבָנָה אֵינָה כֵּן, כִּי פְעָמִים בָּאָה בְּאוֹרָהּ פְּעָמִים בָּאָה בְּקֶצֶרָה (ראש השנה כד:).
וְהָאוֹמוֹת הָעוֹלָם הֵם בְּחִינַת מְבַעֲוִת, וְלָכֵן הֵם מוֹנִים לְשִׁמְשׁוֹ, כִּי הוּא גַם כֵּן בְּחִינַת מְבַעֲוִת.
אָבֵל אֲנַחְנוּ עֲמוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמָּה בְּתַכְלִית הַרְחִיק, כְּמֹאֲמֵר הַכְּתוּב (ויקרא יג, ג) 'וּבַחֻקוֹתֵיהֶם לֹא תִלְכּוּ', כִּי הַתְּחַבְּרוֹת עִמָּהֶם גּוֹרֵם חֵס וְשְׁלוֹם 'וְיִתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וְיִלְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם' (תהלים קו, לה).

וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמָּה בְּתַכְלִית הַרְחִיק, אֶף לְגִישַׁת אֵל הַקּוֹדֵשׁ לְהַשְׁתַּוְּקֵק לְרְצוֹנֵי הַתְּבָרָךְ, וְלִדְבַק בְּעֶשֶׂר קְדוּשׁוֹת הַרְמוּזִים בַּמִּשְׁנָה (כלים פ"א מ"ו-ט), קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, קְדוּשַׁת הַר הַבַּיִת וְהַיְהוּדָה, כְּמֹאֲמֵר הַכְּתוּב (מלכים א, ח, מה) 'וְהִתְפַּלְלוּ אֵלַי דְּרָךְ אֲרָצְם' וְגו'.

אָבֵל הַלְבָנָה אֵינָה כֵּן אַבְעַר דִּי לְבָנָה אִיז נִישַׁט אַזוֹי, כִּי פְעָמִים בָּאָה בְּאוֹרָהּ פְּעָמִים בָּאָה בְּקֶצֶרָה (ראש השנה כד:). ווייל צומאל קומט די לבנה א לענגערע וועג (און דערפאר איז נאכנישט ר"ח) און צומאל קומט די לבנה אין א קורצערע וועג (און מען קען שוין מקדש זיין ראש חודש).
וְהָאוֹמוֹת הָעוֹלָם הֵם בְּחִינַת טַבְעֵינֹת אוֹן דִּי גוֹיִישֵׁע פּעֶלְקֵער וואס זיי זענען אין די בחינה פון טבע, וְלָכֵן הֵם מוֹנִים לְשִׁמְשׁוֹ אוֹן דַּרְפָּאָר צִיילן זיי לויט די זון, שְׂהוּא גַם כֵּן בְּחִינַת טַבְעֵינֹת וואס די זון איז אויך אין די בחינה פון טבע.

זײַ צו דַּעֲרוּוִיטֵערן פֿון די גוים 'בְּתַכְלִית הַרְחִיק'

אָבֵל אֲנַחְנוּ עֲמוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמָּה בְּתַכְלִית הַרְחִיק אַבְעַר אוֹנוּ דַּעַם אִיִּבֶרשְׁטֵנ'ס פֶּאַלֶק דַּרְפֵּן זײַךְ דַּעֲרוּוִיטֵערן פֿון די גוים מיט ווייטסטע דַּעֲרוּוִיטֵערונג, כְּמֹאֲמֵר הַכְּתוּב (ויקרא יג, ג) 'וּבַחֻקוֹתֵיהֶם לֹא תִלְכּוּ' אַזוֹי ווי עס שטייט אין פֶּסוּק 'אוֹן אִין זייערע וועגן זאלטס עטס נישט גיין',
כִּי הַתְּחַבְּרוֹת עִמָּהֶם גּוֹרֵם חֵס וְשְׁלוֹם 'וְיִתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וְיִלְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם' (תהלים קו, לה) ווייל דאס באהעפטן מיט די גוים קען חס ושלום גורם זיין וואס די פֶּסוּק זאַגט 'אוֹן זיי האבן זיך אויסגעמישט צווישן די גוים און זיי האבן זיך אפגעלערנט פון זייערע מעשים'.

וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמָּה בְּתַכְלִית הַרְחִיק אוֹן דַּרְפָּאָר דַּרְפֵּן אוֹנוּ זײַךְ דַּעֲרוּוִיטֵערן פֿון זיי מיט די גאַנצע דַּעֲרוּוִיטֵערקייט, אֶף לְגִישַׁת אֵל הַקּוֹדֵשׁ לְהַשְׁתַּוְּקֵק לְרְצוֹנֵי הַתְּבָרָךְ נַאר אוֹנוּ דַּרְפֵּן גַּענענען צו די הייליגקייט (קדושה) אוֹן צו שטרעבן צום באשעפער'ס ווילן.

וְלִדְבַק בְּעֶשֶׂר קְדוּשׁוֹת הַרְמוּזִים בַּמִּשְׁנָה (כלים פ"א מ"ו-ט), קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, קְדוּשַׁת הַר הַבַּיִת וְהַיְהוּדָה, כְּמֹאֲמֵר הַכְּתוּב (מלכים א, ח, מה) 'וְהִתְפַּלְלוּ אֵלַי דְּרָךְ אֲרָצְם' וְגו' אוֹן מַעַן דַּרְךְ זײַךְ צו באהעפטן צו די צַעֲהוֹן

וְלִזְהָה הָמָּה מוֹנִים לְשִׁמְשׁוֹ, כִּי הַשֶּׁמֶשׁ מְרַמָּז לְטַבְעֵינֹת, כִּי כְמוֹ שֶׁנִּבְרָאָת בְּאוֹרָה כֵּן הוּא עֵתָה כְּמֹאֵן, וְלֹא נִתְמַעַט וְלֹא נִתְרַבָּה אוֹרָה כָּלֵל.

וְכֹאשֶׁר רְאִיתִי בְּסֶפֶר קְדוּשַׁת לִוִי עַל הַנּוֹכַח (כללות ימים טובים), 'שִׁמְשׁוֹ יָדַע מְבוּאוֹ' (תהלים קד, יט), פִּירוּשׁ כִּי הוּא בְּחִינַת חֵק אֶחָד כְּפֶאֶר גִּזְרֵי לָהּ הַשֶּׁם! וְתִבְרָךְ בַּעַת בְּרִיאָתָהּ, כֵּן הוּא גַם עֵתָה.

אָבֵל הַלְבָנָה אֵינָה כֵּן, כִּי פְעָמִים בָּאָה בְּאוֹרָהּ פְּעָמִים בָּאָה בְּקֶצֶרָה (ראש השנה כד:).

וְהָאוֹמוֹת הָעוֹלָם הֵם בְּחִינַת מְבַעֲוִת, וְלָכֵן הֵם מוֹנִים לְשִׁמְשׁוֹ, כִּי הוּא גַם כֵּן בְּחִינַת מְבַעֲוִת.

אָבֵל אֲנַחְנוּ עֲמוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמָּה בְּתַכְלִית הַרְחִיק, כְּמֹאֲמֵר הַכְּתוּב (ויקרא יג, ג) 'וּבַחֻקוֹתֵיהֶם לֹא תִלְכּוּ', כִּי הַתְּחַבְּרוֹת עִמָּהֶם גּוֹרֵם חֵס וְשְׁלוֹם 'וְיִתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וְיִלְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם' (תהלים קו, לה).

וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמָּה בְּתַכְלִית הַרְחִיק, אֶף לְגִישַׁת אֵל הַקּוֹדֵשׁ לְהַשְׁתַּוְּקֵק לְרְצוֹנֵי הַתְּבָרָךְ, וְלִדְבַק בְּעֶשֶׂר קְדוּשׁוֹת הַרְמוּזִים בַּמִּשְׁנָה (כלים פ"א מ"ו-ט), קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, קְדוּשַׁת הַר הַבַּיִת וְהַיְהוּדָה, כְּמֹאֲמֵר הַכְּתוּב (מלכים א, ח, מה) 'וְהִתְפַּלְלוּ אֵלַי דְּרָךְ אֲרָצְם' וְגו'.

- ז. ז"ל בקדושת לוי שם: ועל פי זה נראה פירוש הפסוק 'עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו', דלכאורה היה לומר 'עשה ירח למאורות ולמועדים', וגם החבור אין מבינים. ולפי דברינו יתכן כך הוא הפירוש, 'עשה ירח למועדים', לכן 'שמש ידע מבואו' ולא הירח, דכיון דעשה למועדים הירח ולפעמים צריכין בית דין הגדול לצורך המועדים לחסרו או לעברו, גלל כן הירח לא ידע מבואו. נמצא כך הוא פירוש הפסוק, 'עשה ירח למועדים', וצריכין לחסר את החודש או לעברו לצורך המועדים. לכן 'שמש הוא ידע מבואו' ולא הירח.
- ח. אולי כוונת רבינו, שעל ידי שגרים בין האומות,

יא. די משנה זאגט אז ארץ ישראל איז די הייליגסטע לאנד פון אלע לענדער, און אין ארץ ישראל איז דא 10 פלעצער וואס איין קדושה איז גרעסער פון די אנדערע אין די סדר: א. עיריות המוקפות חומה, ב. ירושלים, ג. הר הבית, ד. החיל,

וזהו כוונת הפסוק **וַיֵּרָא פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר וְגו'** ויקח רמח בידו'.

היינו שציצא מחוץ לדרך הטבע ודבק את עצמו בעשר קדושות הנ"ל, וקחה פינחס מלא ביו"ד, לרמוז על עשר קדושות הנ"ל.

וקחה כיוונו רבותינו ז"ל (פרד"א פרק טו) פינחס זה אליהו, כי פינחס אליהו גימטריא עשר פעמים שם העצם יתברך שמו. לרמוז שציצא מן הטבע ומסר נפשו על קדושת שמו יתברך, ולא פחד ולא זע מפל כ"ד אלה שהיה בשבטו של שמעון, וחבטן בקרקע, לרמוז לנו שצריך להתרחק מבחינת שמש שהוא בחינת טבעיות.

וזה שאמר קח את כל ראשי העם והקוע אותם לה' נגד

אפשר ללמוד מדרכיהם, ולהיות בבחינת ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, ועל כן צריך לדבק עצמו בקדושת ארץ ישראל, ועל ידי הדבקות הקדושת ארץ ישראל אפשר להתגבר על תומאת ארץ העמים וראה עוד בספר אורח לחיים פרשת ויקרא ד"ה א"י מעם הארץ בשם הרה"ק רבי זוסיא מהאניפולי זי"ל, שמעתי מהרב החסיד בוצינא בודישא מו' משלם זוסמאן נ"י פירוש הפסוק (תהלים קו. לה) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, והוה ליה למימר וילמדו ממעשיהם, אבל באמת הגוים בעשתם עבירות דהיינו ניאוף וכיוצא בו, נתהוה מחמת זה קליפות והאירי מלא מזה, ומי שאין לו דבקות בהש"ת ומתערב בגוים רצה לומר בקליפות ההם, והם המחטיאין אותו בעל כרחו רחמנא ליצלן, וזהו ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, הם הקליפות של גוים המחטיאין בעל כרחו, עכ"ל ודפח"ת.

ט. וראה זוה"ק ח"ג רלו. ב: יו"ד דא איהו רזא דברית, כל מאן דנטר ברית דא, איהו אשתויב לעילא, ואשתויב לתתא. פנחס בגין דאיהו קני על ברית דא, אשתויב מן דינא עלאה, ומן דינא דלתתא, ובגין כך אתרשים יו"ד דא בגוויה, הדא הוא דכתב, פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו'.

י. עיין במ"ר כ, כה: כשיצא עמדו בני שבטו לפגוע בו ירד המלאך ונגף בהם, כשראה פנחס שמבקש לכלותן חבטן בקרקע ועמד והתפלל וסלקו, הה"ד (תהלים קו. ט) ויעמוד פינחס ויפלל, שהוא עושה את הדין שנאמר (שמות כב. כא) ונתן בפלילים וגו'.

בחינות פון קדושה וואס איז אויסגערעכנט אין די משנה: די קדושה פון ארץ ישראל און די קדושה פון די הר הבית און די היכל (און אזוי ווייטער) אזוי ווי עס שטייט אין פסוק אז די תפילות גיען ארויף דורך ארץ ישראל (דורך די צען בחינות).

[ה]

די עבודה פון פינחס 'חוץ לדרך הטבע'

וזהו כוונת הפסוק **וַיֵּרָא פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר וְגו'** ויקח רמח בידו' און דאס איז פשט וואס די פסוק זאגט און פינחס בן אלעזר האט געזעהן (גו') און האט גענומען א שווערד אין זיין הענט, היינו שציצא מחוץ לדרך הטבע ודבק את עצמו בעשר קדושות הנ"ל דאס מיינט אז פינחס איז ארויס פון די געווענליכע טבע און האט זיך באהאפטן אין די צעהן הייליגקייטן וואס איז אויבן דערמאנט.

וקחה פינחס מלא ביו"ד און דערפאר שטייט 'פינחס' מיט א יו"ד, לרמוז על עשר קדושות הנ"ל ווייל די אות י' קומט צו מרמז זיין אויף די אויבענדערמאנטע צעהן קדושות.

וקחה כיוונו רבותינו ז"ל (פרד"א פרק טו) פינחס זה אליהו און צו דעם האבן אונזערע רבי'ס אינזין געהאט ווען זיי האבן געזאגט אז 'פינחס איז אליהו', כי פינחס אליהו גימטריא עשר פעמים שם העצם יתברך שמו² ווייל די גמטריא פון די צוויי ווערטער פינחס אליהו איז צען מאל די נאמן פונעם באשעפער (שם הוי"ה) געבענשט זאל זיין די נאמען.

לרמוז שציצא מן הטבע ומסר נפשו על קדושת שמו יתברך אונז צו מרמז זיין אז פינחס איז ארויס פונעם טבע און האט זיך מוסר נפש אויפן באשעפער'ס הייליגען נאמען, ולא פחד ולא זע מפל כ"ד אלה שהיה בשבטו של שמעון און האט זיך נישט געשראקן און געציטערט פון די שבט פון די גאנצע פיר און צוואנציג טויזענט מענטשן פון די שבט שמעון, וחבטן בקרקע און האט אראפגעווארפן (זמרי און כזבי) אויף די ערד, לרמוז לנו שצריך להתרחק מבחינת שמש שהוא בחינת טבעיות און פינחס האט דאס געטאהן אונז מרמז צו זיין אז מען דארף זיך דערווייטערן פון די בחינה פון די זון וואס איז די בחינה פון די טבע.

וזה שאמר קח את כל ראשי העם והקוע אותם לה' נגד השמש' און דאס איז וואס די פסוק זאגט אונז אז השי"ת האט געזאגט צו משה נעם די אלע הויפטן פון די פאלק און הענג זיי אויף פאר דעם אייבערשטן אקעגן די זון, היינו שיהיו מתנגדים נגד בחינת שמש שהוא בחינת שמש פון יודישן

ה. עזרת הנשים, ו. עזרת ישראל, ז. עזרת כהנים, ח. בין האולם למזבח, ט. ההיכל, י. קדש הקדשים.
יב. וואס די צען מאל הוי"ה איז מרמז צו די צעהן קדושות.

פאלק און זיי ארויסשטעלן נגד השמש אקעגן די בחינה פון די זון, היינו להתרחק מהטבעיות מכל וכל דאס מיינט זיי זאלן זיך דערווייטערן אינגאנצן פון אלע טבעיות.

די תירוץ אויף די קשיא פונעם אור החיים הק'

וזהו כוונת הפסוק 'וידבר וגו' פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל' און דאס איז פשוט אינעם פסוק 'און דער אייבישטער האט גערעדט (וגו) פינחס דער זוהן פון אלעזר דער זוהן פון אהרן הכהן האט צוריק געקערט מיין צארן פון אויף די יודישע קינדער'.

היינו שהראה להם שצריך להתרחק מבחינת חמה" דאס מיינט אז ער האט זיי געוויזן אז מען דארף זיך דערווייטערן פון די בחינה פון חמה – די זון, שהוא בחינת טבעיות כאמור למעלה וואס ווי אויבן געזאגט איז די זון מרכז צו די בחינה פון טבע.

מחמת 'בקנאו את קנאתי בתוך' וועגן דאס וואס 'ער האט געצערנט צווישן זיי דאס וואס איך וואלט ווען געדארפט צערענען', ולא נתירא כלל" און האט אינגאנצן נישט מורא געהאט (און איז ארויס פונעם טבע).

ומחמת זה שב חרון אף ה' מ'ישראל' און וועגן דעם האט ער צוריקגעקערט די צארן פונעם באשעפער פון די יודן, 'ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי' און דורך דעם האב איך נישט פארלענדט די יודישע קינדער דורך מיין צעהרונג.

'לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום' צוליב דעם זאג איס אז איך גיב איס א מתנה מיין בונד פון פרידן. 'הי רצון שנוכה לבחינת הסתפקות זאל זיין די ווילן פון השי"ת אז אונז זאלן זוכה זיין צו די מידה פון זיך באגענוגן, ולקבל עלינו לעשות רצון הבורא יתברך בשמחה און צו אננעמען אויף אונז צו טאהן די ווילן פון השי"ת מיט א שמחה.

אמן כן יהי רצון.

יג. די פשוטע טייטש פון די ווארט חמתי מיינט 'מיין צארן', אבער דער בת עין גייט אונז ווייזן די רמז אין די ווארט חמתי אז ס'מיינט חמה – די זון, אז פינחס האט צוריקגעקערט די יודן פון די בחינה פון טבע וואס איז מרומז אין די זון. יד. און פון איס האבן זיך די יודן אויסגעלערנט אז מען דארף נישט מורא האבן און מען קען גיין אקעגן די טבע און צוליב די עבודה האט דער באשעפער צוריק געקערט די צארן פון די יודישע קינדער.

טו. און מיט דעם איז פארענטפערט די קשיא וואס דער בת עין ברענגט פונעם אור החיים הקדוש פארוואס די תורה האט אריינגעהאקט און געזאגט די ווערטער 'בקנאו את קנאתי בתוך' זאגן 'השיב את חמתי' און 'ולא כליתי את בני ישראל'. ווייל לויטן יעצטיגן פשוט מיינט נישט 'השיב את חמתי' וואס ער האט גורם געווען אז השי"ת זאל צוריקקערן זיין צארען, נאר 'השיב את חמתי' מיינט אז ער האט אויסגעלערנט די יודן זיך אוועקצוקערן פון 'חמתי' די זון וואס איז מרמז צו די טבע העולם, און דאס האט ער געטאהן מיטן ווייזן זיין גבורה 'בקנאו את קנאתי', און יעצט פירט די תורה אויס 'ולא כליתי את בני ישראל'.

הגליון נתנדב

ע"י הרוצה בעילום שמו

לע"נ רבינו המחבר הרה"ק ר' אברהם דוב בער ב"ר דוד מאווריק.
זכות רבינו המחבר יגן עליו להיושע בכל מילי דמיטב. אמן כן יהי רצון

כך כותב הבית יוסף הלכות ראש השנה, נודרין לעילוי נשמת הצדיקים כי הם ממליצים על צאצאיהם, דער בת עין האט נישט איבערגלאזט קיין קינדער אבער מיט אייער שטיצע קויפט איר אייך אים איין אלץ א מליץ יושר.

געמט א חלק אין הפצת הגליון און זייט מנדב לעילוי נשמת אייערע קרובים און נאנטע
פאר הערות און מנדב זיין נא לפנות Mechonusa@gmail.com